

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

11. lipnja 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EZ) br. 1346/2000 – Članak 2. točka (g), članak 3. stavak 2. i članak 27. – Uredba (EZ) br. 44/2001 – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Glavni stečajni postupak – Sekundarni stečajni postupak – Sukob nadležnosti – Isključiva ili alternativna nadležnost – Utvrđivanje mjerodavnog prava – Utvrđivanje dužnikove imovine koja ulazi u sekundarni stečajni postupak – Utvrđivanje mjesta gdje se ta imovina nalazi – Imovina smještena u trećoj državi“

U predmetu C-649/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunal de commerce de Versailles (Francuska), odlukom od 21. studenoga 2013., koju je Sud zaprimio 6. prosinca 2013., u postupcima

Comité d’entreprise de Nortel Networks SA i dr.

protiv

Cosme Rogeau, u svojstvu sudskog likvidatora u sekundarnom stečajnom postupku protiv Nortel Networks SA,

i

Cosme Rogeau, u svojstvu sudskog likvidatora u sekundarnom stečajnom postupku protiv Nortel Networks SA,

protiv

Alana Roberta Blooma,

Alana Michaela Hudsona,

Stephena Johna Harrisa,

Christophera Johna Wilkinsona Hilla,

u svojstvu zajednički imenovanih stečajnih upravitelja u glavnom stečajnom postupku protiv Nortel Networks SA,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: A. Tizzano, predsjednik vijeća, A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (izvjestitelj) i F. Biltgen, suci,

* Jezik postupka: francuski

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: C. Strömholm, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 6. studenoga 2014.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Comité d'entreprise de Nortel Networks SA i dr., R. Dammann i M. Boché-Robinet, *avocats*,
- za C. Rogeaua, u svojstvu sudskog likvidatora u sekundarnom stečajnom postupku protiv Nortel Networks SA, A. Tchekhoff i E. Fabre, *avocats*,
- za A. R. Blooma, A. M. Hudsona, S. J. Harrisa i C. J. Wilkinsona Hilla, u svojstvu zajednički imenovanih stečajnih upravitelja u glavnom stečajnom postupku protiv Nortel Networks SA, C. Dupoirier, *avocat*,
- za francusku vladu, F.-X. Bréchet i D. Colas, u svojstvu agenata,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, L. Christie, u svojstvu agenta, uz asistenciju B. Kennellyja, *barristera*,
- za Europsku komisiju, M. Wilderspin, u svojstvu agenta,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 29. siječnja 2015.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. točke (g), članka 3. stavka 2. i članka 27. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku (SL L 160., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 3.).
- 2 Zahtjev je upućen, s jedne strane, u okviru spora koji Comité d'entreprise de Nortel Networks SA (u daljnjem tekstu: NNSA) (radničko vijeće društva NNSA) i dr. vodi protiv C. Rogeaua, u svojstvu sudskog likvidatora u sekundarnom stečajnom postupku koji je u Francuskoj otvoren protiv NNSA (u daljnjem tekstu: sekundarni postupak), a u vezi s tužbom radi, među ostalim, isplate otpremnine i, s druge strane, u okviru postupka koji C. Rogeau u svojstvu sudskog likvidatora u sekundarnom postupku vodi protiv A. R. Blooma, A. M. Hudsona, S. J. Harrisa i C. J. Wilkinsona Hilla, u svojstvu zajednički imenovanih stečajnih upravitelja („joint administrators“, u daljnjem tekstu: zajednički upravitelji) u glavnom stečajnom postupku koji je protiv NNSA-a otvoren u Ujedinjenoj Kraljevini (u daljnjem tekstu: glavni stečajni postupak), a u vezi s tužbom radi prisilne intervencije u postupak (obavijest o parnici).

Pravni okvir

Uredba br. 1346/2000

3 U uvodnim izjavama 6. i 23. Uredbe br. 1346/2000 navodi se:

„(6) U skladu s načelom proporcionalnosti, ovu Uredbu trebalo bi ograničiti na odredbe koje uređuju ovlaštenje za pokretanje stečajnih postupaka i odluke koje se donose neposredno na temelju stečajnih postupaka, te su tijesno [usko] povezane s takvim postupkom. K tomu, ova Uredba treba sadržavati odredbe u vezi s priznavanjem onih odluka i propisa koji se primjenjuju, a koji također zadovoljavaju to načelo.

[...]

(23) Za pitanja koja pokriva, ova Uredba trebala bi propisivati jedinstvena pravila o sukobu zakona koja zamjenjuju, unutar njihovog područja primjene, nacionalna pravila međunarodnog privatnog prava. Osim ako nije drugačije određeno, mjerodavni propis je onaj države članice u kojoj se pokreće postupak (*lex concursus*). Ovo pravilo o sukobu zakona treba jednako važiti i za glavni postupak i za lokalne postupke; *lex concursus* uređuje sve učinke stečajnog postupka, postupovne kao i materijalne, na osobe i pravne odnose kojih se to tiče. On određuje sve uvjete za pokretanje, vođenje i okončanje stečajnog postupka.“

4 Članak 2. Uredbe br. 1346/2000, pod naslovom „Definicije“, propisuje:

„U smislu ove Uredbe:

[...]

g) ‚država članica u kojoj se nalazi imovina‘ znači u slučaju:

- materijalne imovine - država članica na čijem se državnom području nalazi imovina,
- imovine ili prava kod kojih je vlasništvo ili drugo pravo upisano u javne knjige – država članica pod čijim se nadzorom vode takve knjige,
- tražbine - država članica na čijem je državnom području središte interesa treće strane koja ih mora namiriti, kako je utvrđeno člankom 3. stavkom 1.;

[...]“

5 U skladu s člankom 3. Uredbe, pod naslovom „Međunarodna nadležnost“:

„1. Sudovi države članice unutar čijeg državnog područja se nalazi središte dužnikova glavnog interesa imaju nadležnost pri pokretanju [nadležni su za otvaranje] stečajnog postupka. U slučaju trgovačkog društva ili pravne osobe, a u nedostatku dokaza o suprotnom, pretpostavlja se da je mjesto njihovog sjedišta ujedno i središte glavnog interesa.

2. Kada se središte dužnikova glavnog interesa nalazi unutar državnog područja jedne države članice, sudovi druge države članice imaju nadležnost za pokretanje [nadležni su za otvaranje] stečajnog postupka protiv tog dužnika samo ako on ima poslovni nastan [poslovnu jedinicu] na državnom području te druge države članice. Učinci tih postupaka [tog postupka] su ograničeni na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području potonje države članice.

[...]“

- 6 Članak 25. navedene Uredbe, pod naslovom „Priznavanje i izvršivost drugih odluka“, propisuje:

„1. Odluke donesene od strane suda čija je sudska odluka u vezi s pokretanjem [otvaranjem] stečajnog postupka priznata [...], a koja se bavi tijekom i okončanjem [a koje se odnose na tijek i okončanje] stečajnog postupka, kao i stečajne nagodbe odobrene od strane tog suda, priznat će se bez daljnjih formalnosti. Takve se odluke izvršavaju u skladu s člancima 31. do 51. s izuzetkom članka 34. stavka 2. [...] [K]onvencije [od 27. rujna 1968.] o [sudskoj] nadležnosti i provedbi [izvršenju sudskih] odluka u građanskim i trgovačkim stvarima [(SL 1972, L 299, str. 32.), kako je izmijenjena kasnijim konvencijama o pristupanju novih država članica toj konvenciji].

Prvi se podstavak također primjenjuje na odluke koje izravno proizlaze iz stečajnih postupaka i koje su s njima tijesno [usko] povezane, čak i ako ih donosi drugi sud.

[...]

2. Priznavanje i izvršavanje odluka koje nisu one navedene u stavku 1. uređuje se Konvencijom navedenom u stavku 1., pod uvjetom da je ta Konvencija primjenjiva.

[...]“

- 7 Članak 27. Uredbe br. 1346/2000, pod naslovom „Pokretanje [Otvaranje] postupka“, propisuje:

„Pokretanje [Otvaranje] postupka navedenog u članku 3. stavku 1. od strane suda države članice i priznatog u drugoj državi članici (glavni postupak) dozvoljava pokretanje sekundarnog postupka u toj drugoj državi članici čiji sud je nadležan na temelju članka 3. stavka 2. i bez ispitivanja dužnikove insolventnosti u toj drugoj državi. [...] Njihovi učinci [Učinci tog postupka] su ograničeni na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području te druge države članice.“

Uredba (EZ) br. 44/2001

- 8 Člankom 1. Uredbe Vijeća (EZ) od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001, L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.) na sljedeći je način određeno područje njezine primjene:

„1. Ova se Uredba primjenjuje na građanske i trgovačke stvari bez obzira na prirodu suda. Ne obuhvaća fiskalne, carinske ili administrativne stvari.

2. Ova se Uredba ne primjenjuje na:

[...]

b) stečaj, postupke koji se odnose na likvidaciju nesolventnih trgovačkih društava ili drugih pravnih osoba, postupke poravnanja i slične postupke;

[...]“

Glavni postupci i prethodno pitanje

- 9 Grupa Nortel bila je isporučitelj tehničkih rješenja za telekomunikacijske mreže. Nortel Networks Limited (u daljnjem tekstu: NNL), sa sjedištem u Mississaugi (Kanada), kontrolirao je većinu društava kćeri grupe Nortel diljem svijeta, a među njima i NNSA, sa sjedištem u Yvelinesu (Francuska).
- 10 Gotovo cjelokupno intelektualno vlasništvo koje je nastalo djelatnošću istraživanja i razvoja u specijaliziranim društvima kćerima grupe Nortel registrirano je uglavnom u Sjevernoj Americi na ime NNL-a koji je svojim društvima kćerima, uključujući NNSA, dodjeljivao besplatne isključive licencije za poslovno iskorištavanje intelektualnog vlasništva te grupe. Navedena društva kćeri također su zadržavala ekonomsko vlasništvo („beneficial ownership“) u pogledu predmeta tog intelektualnog vlasništva u visini njihovih pojedinačnih doprinosa. Sporazum unutar grupe, pod nazivom „Master R & D Agreement“ (u daljnjem tekstu: Ugovor MRDA), uređivao je pravne odnose između NNL-a i tih društava kćeri.
- 11 Budući da se tijekom 2008. grupa Nortel suočila s velikim financijskim poteškoćama, njezini direktori odlučili su predložiti istodobno otvaranje stečajnih postupaka u Kanadi, Sjedinjenim Američkim Državama i Europskoj uniji. Odlukom od 14. siječnja 2009., High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Ujedinjena Kraljevina), otvorio je na temelju članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1346/2000 glavni stečajni postupak u skladu s engleskim pravom u odnosu na sva društva grupe Nortel sa sjedištem u Uniji, a među njima i u odnosu na društvo NNSA.
- 12 Na zajednički prijedlog koji su podnijeli NNSA i zajednički upravitelji, sud koji je uputio zahtjev otvorio je presudom od 28. svibnja 2009. sekundarni postupak protiv NNSA i imenovao C. Rogeaua kao „sudskog likvidatora“ („liquidateur judiciaire“) u tom postupku.
- 13 Nagodbom od 21. srpnja 2009. riješen je kolektivni radni spor u društvu NNSA (u daljnjem tekstu: Nagodba). Tom nagodbom predviđeno je plaćanje otpremnine, i to jedan dio odmah, a drugi je dio koji se zvao „odgođena otpremnina“ trebao biti isplaćen nakon prestanka poslovanja iz dostupnog iznosa ostvarenog prodajom imovine i nakon namirenja troškova nastalih zbog nastavka poslovanja društva NNSA tijekom glavnog i sekundarnog stečajnog postupka kao i administrativnih troškova („administration expenses“).
- 14 Tijela glavnog i sekundarnog stečajnog postupka potpisala su 1. srpnja 2009. sporazum o koordinaciji tih dvaju postupaka (u daljnjem tekstu: Sporazum o koordinaciji) prema kojem su se, među ostalim, administrativni troškovi u cijelosti trebali prioritetno namirivati bez obzira na mjesto gdje se nalaze prodani dijelovi imovine. Presudom od 24. rujna 2009., sud koji je uputio zahtjev odobrio je, među ostalim, Sporazum o koordinaciji i Nagodbu.
- 15 Kako bi se postiglo što bolje unovčenje imovine grupe Nortel, stečajni upravitelji iz različitih stečajnih postupaka otvorenih diljem svijeta dogovorili su se da će tu imovinu prodavati kao cjelinu po pojedinim granama djelatnosti. Prema sporazumu koji se zvao „Interim Funding and Settlement Agreement“ (u daljnjem tekstu: Sporazum IFSA), koji su 9. lipnja 2009. sklopili NNL i nekoliko društava kćeri grupe Nortel, ta društva kćeri trebala su se pravovremeno odreći svojih prava industrijskog i intelektualnog vlasništva obuhvaćenih Sporazumom MRDA. Nasuprot tomu, ta društva kćeri trebala su zadržati licencijska prava koja su imala, ali samo do završetka postupka likvidacije i otuđenja imovine, dok bi i dalje zadržala prava na dotičnom intelektualnom vlasništvu koja im pripadaju kao ekonomskim vlasnicima.
- 16 U skladu sa Sporazumom IFSA, utržak od otuđene imovine grupe Nortel trebalo je deponirati na povjereničke račune, tzv. „lockbox“ (u daljnjem tekstu: lockbox), kod kreditnih institucija sa sjedištem u SAD-u pri čemu do isplate svota deponiranih u „lockbox“ nije moglo doći bez zajedničkog sporazuma svih zainteresiranih subjekata unutar te grupe. NNSA je 11. rujna 2009. sklapanjem

sporazuma o pristupanju postala strankom Sporazuma IFSA. Utršci od otuđenja imovine deponirani su kako je predviđeno Sporazumom IFSA, s tim da još uvijek nije sklopljen sporazum o raspodjeli deponiranih sredstava.

- 17 U izvješću koje je 23. studenoga 2010. sastavio C. Rogeau u okviru sekundarnog postupka navodio se pozitivan saldo u iznosu od 38.980.313,00 eura na bankovnim računima NNSA-e na dan 30. rujna 2010. te se sukladno tomu prvu isplatu odgođene otpremnine moglo planirati u razdoblju počevši od svibnja 2011. Međutim, nakon pisma opomene radničkog vijeća društva NNSA, C. Rogeau je u dopisu od 18. svibnja 2011. odgovorio da nije u stanju postupiti u skladu s odredbama Nagodbe jer je prognoza likvidnosti pokazala negativan saldo u iznosu od 6 milijuna eura, i to zbog nekoliko zahtjeva zajedničkih upravitelja za namirenje, među ostalim, troškova nastalih nastavkom poslovanja grupe Nortel tijekom postupka kao i otuđivanjem određenih dijelova imovine.
- 18 Osparavajući te navode, radničko vijeće društva NNSA i dotadašnji radnici NNSA-e podnijeli su na Tribunal de commerce de Versailles (Francuska) tužbu sa zahtjevom da, s jedne strane, utvrdi da im sekundarni postupak koji se vodi protiv NNSA-e daje isključivo i izravno pravo na udio u utršku od otuđenja imovinskih cjelina grupe Nortel, a koja pripada društvu NNSA i, s druge strane, da C. Rogeauu kao sudskom likvidatoru naloži da odmah isplati, među ostalim, odgođenu otpremninu u visini iznosa koji NNSA ima na raspolaganju.
- 19 Nakon toga je C. Rogeau tužio zajedničke upravitelje radi prisilne intervencije u postupak pred sudom koji je uputio zahtjev. Oni su, međutim, između ostalog zatražili da se Tribunal de commerce de Versailles oglasi međunarodno nenadležnim u korist High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division. Zajednički upravitelji podredno su od suda koji je uputio zahtjev zatražili, među ostalim, da se oglasi nenadležnim za odlučivanje u odnosu na imovinu i prava koji se u smislu članka 2. točke (g) Uredbe br. 1346/2000 nisu nalazili u Francuskoj na dan donošenja odluke o otvaranju sekundarnog postupka.
- 20 Sud koji je uputio zahtjev navodi da prije nego nastavi s odlučivanjem o tužbama koje su mu podnesene mora odlučiti o svojoj nadležnosti kako bi odredio područje djelovanja učinaka sekundarnog postupka. Isti sud također smatra da će morati odlučiti o tome mogu li se učinci sekundarnog postupka proširiti na dužnikovu imovinu koja se nalazi izvan Unije.
- 21 U tim je okolnostima Tribunal de commerce de Versailles odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li sud države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak nadležan, isključivo ili alternativno sa sudom države članice u kojoj je otvoren glavni [stečajni] postupak, odlučiti o utvrđivanju dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka sekundarnog postupka na temelju članka 2. točke (g), članka 3. stavka 2. i članka 27. Uredbe br. 1346/2000, te primjenjuje li se u slučaju isključive odnosno alternativne nadležnosti pravo glavnog ili sekundarnog [stečajnog] postupka?“

O prethodnom pitanju

- 22 Postavljeno pitanje dijeli se na dva dijela koje valja odvojeno ispitati. Tako se prvi dio pitanja odnosi na raspodjelu sudske nadležnosti između suda glavnog stečajnog postupka i suda sekundarnog postupka, dok se drugim dijelom želi utvrditi koje je pravo mjerodavno za utvrđivanje dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka sekundarnog postupka.

Prvi dio pitanja

23 Prvim dijelom svog pitanja sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 2. i članak 27. Uredbe br. 1346/2000 tumačiti na način da su sudovi države članice u kojoj je otvoren sekundarni stečajni postupak nadležni, isključivo ili alternativno sa sudovima države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak, odlučivati o utvrđivanju dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka tog sekundarnog postupka.

24 U tom pogledu, premda se prethodno pitanje tiče isključivo Uredbe br. 1346/2000, najprije ipak valja utvrditi je li nadležnost suda koji je uputio zahtjev uređena tom uredbom ili Uredbom br. 44/2001. Nadalje, primjereno je ispitati je li na temelju odredaba mjerodavne uredbe nadležnost tog suda zasnovana u slučaju poput onog u glavnom postupku. Na kraju, razmotrit će se i pitanje treba li takvu nadležnost smatrati isključivom ili alternativnom.

Pitanje mjerodavnosti uredaba br. 1346/2000 i 44/2001

25 Treba napomenuti da su sporovi iz glavnog postupka smješteni u kontekst primjene mnoštva sporazuma koje su sklopile stranke glavnog postupka, uključujući, među ostalim, sporazume IFSA i MRDA te sporazum o koordinaciji i Nagodbu. U okviru spora koji se tiče tumačenja jednog ili više tih sporazuma, nadležnost za odlučivanje o sporu može biti uređena odredbama Uredbe br. 44/2001, premda se spor vodi između stečajnih upravitelja iz dvaju stečajnih postupaka, glavnog i sekundarnog, koji su uređeni Uredbom br. 1346/2000.

26 U tom pogledu, Sud je već izrazio stajalište prema kojem uredbe br. 44/2001 i 1346/2000 treba tumačiti na način da se izbjegnju sva preklapanja pravnih pravila koja ti tekstovi propisuju, kao i sve pravne praznine. Slijedom toga, tužbe koje su, na temelju članka 1. stavka 2. točke (b) Uredbe br. 44/2001, isključene iz njezina područja primjene jer spadaju u područje „stečaja, postupaka koji se odnose na likvidaciju nesolventnih trgovačkih društava ili drugih pravnih osoba, postupaka poravnania i sličnih postupaka“, ulaze u područje primjene Uredbe br. 1346/2000. S druge strane, tužbe koje ne ulaze u područje primjene članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1346/2000 ulaze u područje primjene Uredbe br. 44/2001 (presuda Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, t. 21. i navedena sudska praksa).

27 Sud je također izrazio stajalište da se područje primjene Uredbe br. 1346/2000 ne smije široko tumačiti, i da su samo tužbe koje izravno proizlaze iz stečajnog postupka i koje su s njime tijesno povezane (u daljnjem tekstu: povezane tužbe) isključene iz područja primjene Uredbe br. 44/2001. Slijedom toga, samo te tužbe ulaze u područje primjene Uredbe br. 1346/2000 (vidjeti presudu Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, t. 22. i 23. kao i navedenu sudsku praksu).

28 Na kraju, mjerodavni kriterij Suda za utvrđivanje pravnog područja u koje spada neka tužba nije njezin postupovni kontekst, već pravna osnova. U skladu s tim pristupom, treba ispitati proizlazi li pravo ili obveza koja je osnova tužbe iz općih pravila građanskog i trgovačkog prava ili posebnih pravila o odstupanjima koja vrijede za stečajni postupak (presuda Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, t. 27.).

29 U konkretnom slučaju, iako sud koji je uputio zahtjev treba ocijeniti sadržaj različitih sporazuma koje su sklopile stranke glavnog postupka, očito je da prava i obveze na kojima se temelje tužbe u glavnom postupku izravno proizlaze iz stečajnog postupka, s njim su usko povezane i svoju osnovu pronalaze u posebnim pravilima stečajnog postupka.

30 Naime, rješenje sporova u glavnom postupku ovisi, među ostalim, o raspodjeli utrška od prodaje imovine društva NNSA na glavni i sekundarni stečajni postupak. Kako jasno proizlazi iz Sporazuma o koordinaciji, a to su potvrdile i stranke glavnog postupka na raspravi, ta se raspodjela u biti ima izvršiti

na temelju odredaba Uredbe br. 1346/2000, pri čemu navedeni sporazum ili drugi sporazumi o kojima je riječ u glavnom postupku nisu usmjereni na to da im izmijene sadržaj. Stoga, prava i obveze na kojima se temelje tužbe u glavnom postupku svoju osnovu pronalaze u članku 3. stavku 2. i članku 27. Uredbe br. 1346/2000 pa se prema tome ima primijeniti ta uredba.

Pravila o nadležnosti propisana Uredbom br. 1346/2000

- 31 Što se tiče nadležnosti suda koji je otvorio sekundarni stečajni postupak u pogledu donošenja odluke o utvrđivanju dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka tog postupka, prema ustaljenoj sudskoj praksi članak 3. stavak 1. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti na način da se njime državi članici na čijem je državnom području otvoren stečajni postupak dodjeljuje međunarodna nadležnost za odlučivanje o povezanim tužbama (vidjeti posebno presudu F-Tex, C-213/10, EU:C:2012:215, t. 27. i navedenu sudsku praksu).
- 32 Iako je Sud dosad međunarodnu nadležnost za odlučivanje o povezanoj tužbi priznao samo državi članici čiji su sudovi nadležni na temelju članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1346/2000, istovjetno se tumačenje mora usvojiti i u pogledu članka 3. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000.
- 33 Naime, s obzirom na strukturu i koristan učinak Uredbe br. 1346/2000, treba smatrati da članak 3. stavak 2. te uredbe sudovima države članice na čijem državnom području je otvoren sekundarni stečajni postupak dodjeljuje međunarodnu nadležnost za odlučivanje o povezanim tužbama, u opsegu u kojem se te tužbe odnose na dužnikovu imovinu koja se nalazi na državnom području te države.
- 34 S jedne strane, kako je nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 32. svoga mišljenja, članak 25. stavak 1. prvi podstavak Uredbe br. 1346/2000 propisuje obvezu država članica da priznaju i izvrše odluke u vezi s tijekom i okončanjem stečajnog postupka, a koje su donijeli kako sudovi nadležni na temelju članka 3. stavka 1. te uredbe tako i sudovi kojima se nadležnost temelji na stavku 2. navedenog članka 3., dok članak 25. stavak 1. drugi podstavak navedene uredbe precizira da se prvi podstavak iste odredbe primjenjuje također i na „odluke koje izravno proizlaze iz stečajnih postupaka i koje su s njima tijesno [usko] povezane“, to jest odluke, među ostalim, o povezanoj tužbi.
- 35 Međutim, propisavši obvezu priznavanja „povezanih“ odluka koje donesu sudovi nadležni na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000, očito je da ta uredba barem implicitno dodjeljuje nadležnost tim sudovima za donošenje tih odluka.
- 36 S druge strane, valja ponoviti da je jedan od bitnih ciljeva koji se želi ostvariti mogućnošću otvaranja sekundarnog stečajnog postupka, kako je predviđeno člankom 27. Uredbe br. 1346/2000, među ostalim, zaštita lokalnih interesa, unatoč činjenici da se u tom postupku može ići i za ostvarenjem drugih ciljeva (vidjeti u tom smislu presudu Burgo Group, C-327/13, EU:C:2014:2158, t. 36.).
- 37 Međutim, cilj povezane tužbe poput one u glavnom postupku, kojom se želi utvrditi je li određena imovina obuhvaćena sekundarnim stečajnim postupkom, upravo i jest zaštita tih interesa. Ta zaštita, a time i koristan učinak, među ostalim, članka 27. te uredbe bio bi znatno oslabljen kada tu povezanu tužbu ne bi bilo moguće podnijeti sudovima države članice na čijem je državnom području otvoren sekundarni postupak.
- 38 Stoga valja zaključiti da su sudovi države članice u kojoj je otvoren sekundarni stečajni postupak, na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe br. 1346/2000, nadležni za utvrđivanje dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka tog postupka.

Pitanje je li međunarodna nadležnost za donošenje odluke o utvrđivanju dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka sekundarnog stečajnog postupka isključiva ili alternativna

- 39 Kada je, na kraju, riječ o pitanju je li nadležnost sudova države članice u kojoj je otvoren sekundarni stečajni postupak u pogledu donošenja odluke o utvrđivanju dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka tog postupka isključiva ili alternativna, valja podsjetiti da se sudska praksa Suda koja na temelju članka 3. stavka 1. Uredbe br. 1346/2000 priznaje nadležnost sudova za odlučivanje o povezanim tužbama ponajprije temelji na korisnom učinku te uredbe (vidjeti u tom smislu presude Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, t. 21. i F-Text, C-213/10, EU:C:2012:215, t. 27.). Kako proizlazi iz točke 37. ove presude, isto vrijedi u pogledu istovjetne nadležnosti sudova koji su nadležni na temelju stavka 2. navedenog članka 3.
- 40 Slijedom toga, kako bi se utvrdilo je li međunarodna nadležnost za odlučivanje o povezanim tužbama isključiva ili alternativna, a time i opseg stavka 1. i stavka 2. navedenog članka 3., također valja zajamčiti koristan učinak tih odredaba.
- 41 Stoga, kada je riječ o tužbi za utvrđenje da određena dužnikova imovina ulazi u područje djelovanja učinaka sekundarnog stečajnog postupka, poput tužbi u glavnom postupku, nameće se zaključak da se ona očito izravno odnosi na interese o kojima se odlučuje u okviru glavnog stečajnog postupka, jer bi traženo utvrđenje nužno podrazumijevalo da ta dobra nisu obuhvaćena glavnim stečajnim postupkom. Međutim, kako je nezavisni odvjetnik u biti istaknuo u točki 57. svoga mišljenja, sudovi države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak također su nadležni za odlučivanje o povezanim tužbama, a time i za određivanje područja djelovanja učinaka toga postupka.
- 42 U tim okolnostima, isključiva nadležnost sudova države članice u kojima je otvoren sekundarni stečajni postupak za odlučivanje o utvrđivanju dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja toga postupka oduzela bi koristan učinak članku 3. stavku 1. Uredbe br. 1346/2000, u dijelu u kojem je tom odredbom predviđena međunarodna nadležnost za odlučivanje o povezanim tužbama, a to se onda ne može prihvatiti.
- 43 Nadalje, iz odredaba Uredbe br. 1346/2000 ne proizlazi da se njome nadležnost za odlučivanje o povezanoj tužbi ponajprije dodjeljuje sudu pred kojim je prvo započet postupak. Nasuprot tomu što tvrdi radničko vijeće društva NNSA, takvo dodjeljivanje nadležnosti ne proizlazi ni iz presude Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39) koja se odnosi na drugi slučaj, to jest na dodjeljivanje nadležnosti za otvaranje glavnog stečajnog postupka, a time i dodjeljivanje nadležnosti koja je na temelju odredaba te uredbe isključiva.
- 44 Dakako, kako je nekoliko zainteresiranih stranaka istaknulo, priznanje s tim u vezi „alternativne“ sudske nadležnosti povlači za sobom opasnost donošenja paralelnih i potencijalno nepomirljivih odluka.
- 45 Međutim, kako je i nezavisni odvjetnik primijetio u točki 60. svoga mišljenja, članak 25. stavak 1. Uredbe br. 1346/2000 omogućuje izbjegavanje opasnosti donošenja dviju nepomirljivih odluka obvezujući svaki sud koji odlučuje o nekoj povezanoj tužbi, poput tužbi u glavnom postupku, da prizna odluku koju je ranije donio drugi sud nadležan na temelju članka 3. stavka 1. ili eventualno stavka 2. te uredbe.
- 46 Uzimajući u obzir prethodna razmatranja, na prvi dio pitanja valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 2. i članak 27. Uredbe br. 1346/2000, treba tumačiti na način da su sudovi države članice u kojoj je otvoren sekundarni stečajni postupak nadležni za odlučivanje o utvrđivanju dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka tog sekundarnog postupka alternativno sa sudovima države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak.

Drugi dio pitanja

- 47 Drugim dijelom svog pitanja sud koji je uputio zahtjev u biti pita koje je pravo mjerodavno za utvrđivanje dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka sekundarnog stečajnog postupka.
- 48 U tom pogledu, valja ponoviti, s jedne strane, da su učinci sekundarnog stečajnog postupka ograničeni, kako proizlazi iz članka 3. stavka 2. i članka 27. Uredbe br. 1346/2000, na imovinu dužnika koja se na dan otvaranja stečajnog postupka nalazi na državnom području države članice u kojoj je otvoren sekundarni stečajni postupak.
- 49 S druge strane, iz uvodnih izjava 6. i 23. Uredbe br. 1346/2000 proizlazi, kao prvo, da ta uredba propisuje jedinstvena pravila o sukobu zakona koja zamjenjuju nacionalna pravila međunarodnog privatnog prava i, kao drugo, da je to zamjenjivanje u skladu s načelom proporcionalnosti ograničeno na područje primjene pravila propisanih tom uredbom. Stoga, navedena uredba u slučaju povezane tužbe, poput tužbi u glavnom postupku, načelno ne isključuje u cijelosti od primjene zakonodavstvo države članice suda pred kojim je parnica povodom povezane tužbe u tijeku, a koje se odnosi na međunarodno privatno pravo te države, s obzirom na to da Uredba br. 1346/2000 ne sadrži jedinstveno pravilo koje uređuje predmetnu situaciju.
- 50 Međutim, kada je riječ o pitanju treba li smatrati da se za potrebe primjene Uredbe br. 1346/2000 imovina na dan otvaranja stečajnog postupka nalazila na državnom području neke države članice, treba navesti da ta uredba doista propisuje jedinstvena pravila koja u tom opsegu isključuju bilo kakvu primjenu nacionalnog prava.
- 51 Naime, iz članka 2. točke (g) Uredbe br. 1346/2000 proizlazi da je za potrebe te uredbe „država članica u kojoj se nalazi imovina“, u pogledu materijalne imovine - država članica na čijem se državnom području nalazi imovina, u pogledu imovine ili prava kod kojih je vlasništvo ili drugo pravo upisano u javne knjige - država članica pod čijim se nadzorom vode takve knjige i na kraju, u pogledu tražbina - država članica na čijem je državnom području središte interesa treće strane koja ih mora namiriti, kako je utvrđeno člankom 3. stavkom 1. navedene uredbe. Unatoč složenosti pravne situacije o kojoj je riječ u glavnom postupku, to pravilo bi trebalo omogućiti sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi mjesto gdje se nalaze dotična imovina, prava ili tražbine.
- 52 Valja dodati u tom pogledu da iako članak 2. točka (g) Uredbe br. 1346/2000 izravno upućuje samo na imovinu, prava i tražbine koji se nalaze u državi članici, iz toga se ne može zaključiti da se tu odredbu ne može primijeniti u slučaju da se za tu imovinu, pravo ili tražbinu treba smatrati da se nalazi u trećoj državi.
- 53 Naime, kako bi se utvrdila imovina obuhvaćena sekundarnim stečajnim postupkom, dovoljno je provjeriti jesu li se navedeni predmeti na dan otvaranja stečajnog postupka nalazili u smislu članka 2. točke (g) Uredbe br. 1346/2000 na državnom području države članice u kojoj je otvoren taj postupak, a da pri tom eventualno pitanje u kojoj se drugoj državi kasnije nalazila ta imovina nema važnosti u tom pogledu.
- 54 Slijedom toga, kada je riječ o sporovima u glavnom postupku, sud koji je uputio zahtjev morat će najprije provjeriti jesu li konkretni predmeti imovine, koji se očito ne mogu smatrati materijalnom imovinom, imovina ili pravo kod kojih je vlasništvo ili drugo pravo upisano u javne knjige ili se oni trebaju smatrati tražbinama. Zatim isti će sud morati utvrditi je li država članica pod čijim se nadzorom vode takve knjige ujedno država u kojoj je otvoren sekundarni stečajni postupak, to jest u ovom slučaju Francuska odnosno je li eventualno Francuska država članica na čijem je državnom području središte interesa treće strane-dužnika. Samo će u slučaju potvrdnog odgovora na jedno od tih pitanja predmetna imovina biti obuhvaćena sekundarnim stečajnim postupkom koji je otvoren u Francuskoj.

- 55 U tim okolnostima, na drugi dio postavljenog pitanja valja odgovoriti tako da se utvrđivanje dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka sekundarnog stečajnog postupka mora izvršiti u skladu s odredbama članka 2. točke (g) Uredbe br. 1346/2000.

Troškovi

- 56 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 3. stavak 2. i članak 27. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku, treba tumačiti na način da su sudovi države članice u kojoj je otvoren sekundarni stečajni postupak nadležni za odlučivanje o utvrđivanju dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka tog sekundarnog postupka alternativno sa sudovima države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak.

Utvrđivanje dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka sekundarnog stečajnog postupka mora se izvršiti u skladu s odredbama članka 2. točke (g) Uredbe br. 1346/2000.

Potpisi